

Qui va ser Heribert Barrera?

written by Josep Sort | 28 d'agost de 2017

Heribert Barrera és una figura cabdal de la història del nostre país. Fill del conseller Martí Barrera, sindicalista de la CNT. El 1931 Martí entrà a ERC i fou Conseller de Treball i Obres Públiques entre 1933 i 1936, si bé la major part d'aquest període va estar empresonat arran dels fets del 6 d'octubre, com tot el govern català encapçalat pel President Companys.

Per la seva banda, Heribert inicià l'activisme a la FNEC (1934) i també de l'específic Bloc Escolar Nacionalista (BEN), on militaven els estudiants més compromesos. Poc després entrà a militar a les Joventuts d'Esquerra Republicana-Estat Català (JEREC) i al mateix partit (ERC).

Soldat de Catalunya

Heribert Barrera va participar en la Guerra dels Tres Anys com a soldat d'artilleria, fet del qual sempre es va sentir molt orgullós per haver «defensat Catalunya amb les armes a la mà», segons les seves paraules en una de les seves darreres compareixences, més de 70 anys després. Combaté als fronts d'Aragó i del Segre.

Marxà a l'exili amb la seva família el 1939 i s'establiren a Montpeller amb gran part de la intel·lectualitat catalana. Hi romangué fins al 1952, quan tornà a Catalunya.

Heribert Barrera de
jove

Durant l'exili va desenvolupar una reeixida carrera acadèmica: Llicenciat en Química i Matemàtiques i enginyer químic per la Universitat de Montpeller; doctor en ciències físiques per la Sorbona (1948). Fou professor d'electroquímica a la Universitat de Montpeller (1948-1951). També agregat de recerca del Centre National de la Recherche Scientifique de França, i becari postdoctoral a la Universitat de New Hampshire. Més endavant, entre 1970 i 1984, va ser catedràtic contractat de Química orgànica a la Universitat Autònoma de Barcelona.

Encara a l'exili, però sobretot a partir del seu retorn, treballà intensament per reorganitzar ERC sota el franquisme, i n'arribà a ser el màxim dirigent a l'interior. Va treballar, lògicament, a l'Assemblea de Catalunya. El 1976 en va ser escollit Secretari General del partit, càrrec que ocuparà fins al 1987.

En les eleccions del 1977, però, a diferència del PSUC, ERC no va poder participar-hi per dir-se «republicana», de manera que es va veure obligada a fer una coalició, Esquerra de Catalunya, amb un partit d'extrema esquerra espanyola. Tot i això, Barrera va sortir escollit diputat després d'obtenir 143.954 vots (un 4,72%).

En el referèndum sobre la Constitució espanyola (6.12.1978) va advocar per l'abstenció. Per contra, en el referèndum sobre l'Estatut del 1979, va inclinar-se pel Sí, si bé n'era molt crític.

President del Parlament de Catalunya (1980-84)

En les eleccions del 1980 al Parlament de Catalunya, va encapçalar la llista d'ERC i obtingué uns resultats del tot inesperats, amb 14 diputats i el 8,90% dels vots. Això li permeté tenir un considerable protagonisme en les negociacions posteriors, fins al punt que va aconseguir ser escollit President del Parlament, durant la primera legislatura des del seu restabliment. Una legislatura que es va caracteritzar per l'aprovació d'algunes de les lleis que han influenciat Catalunya durant els darrers quaranta anys: la Llei de Normalització lingüística, la immersió lingüística, TV3 i els Mossos d'Esquadra, entre d'altres. Van ser lleis que van transformar la dinàmica d'un país que fins llavors estava en mans de partits espanyolistes i que sense el patriotisme de Barrera no haurien prosperat mai. Aquesta primera legislatura va ser, de molt, la més agosarada nacionalment parlant, i no seria superada fins a la del 2012-15.

El 1984 va tornar a ser escollit diputat al Parlament, en la segona legislatura, fins al 1988. El 1987 abandona la Secretaria General d'ERC, però el 1991 és escollit President del partit, càrrec que havia estat vacant des del 1940. L'ocuparà fins al 1995. També va ser escollit eurodiputat en la coalició Per l'Europa dels Pobles.

Allunyament, sense trencament,

d'ERC

Les relacions amb els dirigents que aniran encapçalant el partit s'aniran deteriorant progressivament: Joan Hortalà, Àngel Colom, Josep-Lluís Carod-Rovira, Joan Puigcercós i Joan Ridaó, però tot i això, la fidelitat va fer que mai es decidís a estripar el carnet. El partit era la seva vida.

Un exemple d'aquest allunyament es va donar arran de les negociacions per a la resolució dels casos dels independentistes empresonats el 1992. Segons alguns d'ells, si bé Heribert Barrera mai va formar part de la Comissió de Portaveus, gràcies a ell es va aconseguir una solució política col·lectiva; i digna per als represaliats independentistes. I ho va fer a contracorrent dels criteris de la direcció d'ERC (criteris polítics d'Àngel Colom, i jurídics de Joan Ridaó, que propugnaven la reinserció com única via de sortida).

Societat Civil

En el camp de la societat civil, Barrera també destacà. Ja a finals dels 60 va ser un dels responsables de l'àrea científica de la Gran Enciclopèdia Catalana (GEC). Més endavant fou president de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques i de la secció de ciències de l'Institut d'Estudis Catalans, de la qual esdevingué posteriorment membre emèrit. També era membre d'institucions científiques estrangeres, com la Société Française de Chimie i l'American Chemical Society.

Tingué una activitat molt intensa a la societat catalana: fou president del Club d'Amics de la Unesco de Barcelona, president (1989-1997) i president d'honor de l'Ateneu Barcelonès i president de l'Associació d'Antics Diputats al Parlament de Catalunya (1997-2003). Als darrers anys, va ser membre del consell consultiu d'Òmnium Cultural. L'any 2000 va ser guardonat amb la Medalla d'Honor del Parlament de

Catalunya.

Els darrers anys: Barrera i Reagrupament

El distanciament de Barrera amb el seu partit de sempre es va fer encara molt més evident arran de la campanya de desprestigi a la qual va ser sotmès des de l'espanyolisme i que va tenir un important impacte mediàtic, sense que el partit el defensés.

L'adveniment dels dos Tripartits (2003-2006 i 2006-2010) encara aprofundí més la distància. Mai, però, va fer el pas d'abandonar-lo.

Així, en els darrers anys de la seva vida no va quedar-se, com mai no ho havia fet, a segona fila. L'any 2009 Barrera va expressar públicament l'allunyament de les posicions de la direcció del partit, ERC, per mitjà d'un article publicat el 20 de maig a l'Avui titulat [Oportunitat i viabilitat de la proposta de Joan Carretero](#).

En aquest article, l'històric dirigent d'ERC considerava «oportuna i viable» la proposta que l'exconseller de Governació, Joan Carretero, va formular en un article al mateix diari publicat el 18 d'abril de 2009 titulat [Patriotisme i dignitat](#), el qual va desencadenar que la direcció obrís expedient a Carretero i el suspengués de militància.

De fet, Barrera donà suport al corrent Reagrupament Independentista en la campanya per assumir el lideratge d'ERC i també hi mostrà les simpaties quan aquest partit es va convertir en una associació, fora ja del partit.

Tenim molta pressa!

El 10 de juliol de 2010, Barrera va encapçalar la manifestació «Som una nació. Nosaltres decidim» juntament amb els altres presidents i expresidents de la Generalitat i del Parlament encara vius llavors, en protesta per la sentència del Tribunal Constitucional i que es reconvertí en un clam massiu per la Independència.

El 2011, poc abans del seu traspàs, Barrera va participar intensament, malgrat l'edat, en les consultes pel Dret a Decidir. La seva aparició en un dels [vídeos de la campanya](#) afirmant que tenim pressa!, era de les més colpidores i commovedores.

Heribert Barrera i el Dr. Moisès Broggi

També ho fou en el mateix sentit la que per molts va ser la seva darrera actuació pública. Enfilat dalt d'un camió, perquè l'Ajuntament no havia cedit cap espai, i acompanyat pel Doctor Moisès Broggi, un altre patriota exemplar, Barrera va ser contundent:

«Deixem-nos d'eufemismes, no val la pena parlar més del dret a decidir. Tots sabem que mentre siguem a l'Estat espanyol els únics que decidiran seran sempre ells. Nosaltres no decidirem mai res i decidiran sempre en contra nostra.»